

А. Ю. Хоменко, Ю. М. Олійник
студентки V курсу фінансово-економічного факультету,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Н.к.: Т. В. Майорова
д. е. н., професор, завідувач кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

БАНКІВСЬКЕ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

В умовах ринкової економіки роль комерційних банків зростає, так як вони виступають у якості фінансових ініціаторів та організаторів реалізації інвестиційних проектів. Саме банки є тією основною ланкою, яка регулює шляхи взаємодії інвесторів з підприємствами за допомогою ефективної мобілізації інвестицій в реальний сектор економіки.

Загальновизнано, що основна роль у проектному фінансуванні відводиться саме комерційним банкам. Тож в Україні одним з головних джерел фінансування інвестиційних проектів є банківське кредитування. Однак слід наголосити, що Національний банк України не надає офіційну статистику з приводу обсягів проектного фінансування. Водночас більшість комерційних банків на своїх офіційних сайтах позиціонують себе як активні учасники ринку проектного фінансування [1, с.72].

Найбільш активними учасниками українського ринку проектного фінансування є: «Укрексімбанк», «Райффайзен Банк Аваль», «Укрсоцбанк», «ОТП Банк», «УкрСиббанк», «Альфа-банк», «Правекс-банк» та інші.

Наведені дані у табл.1 свідчать, що аналізовані банки мають можливість довгострокового кредитування інвестиційних проектів, що є доволі позитивним явищем української економіки, оскільки ризики є значними. Слід зазначити, що проектне фінансування в Україні можуть дозволити собі лише великі банки та

банки зі значною часткою іноземного капіталу, а також філії іноземних банків, які одержують довгострокове рефінансування від материнських структур.

Таблиця 1

Умови проектного фінансування банками в Україні

Назва банку	Особливості проектного фінансування
АТ «УКРЕКСІМБАНК»	<ul style="list-style-type: none"> • кредит, умовами якого передбачено погашення кредиту за рахунок притоку коштів, отриманих за рахунок впровадження проекту; • кредити середньотермінові до 3-х років та довготермінові більше 3-х років; • фінансування масштабних проектів за рахунок ресурсів, що залучені з міжнародних ринків капіталів, та можливість використання схем консорціумного кредитування з великими українськими та іноземними банками.
АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»	<ul style="list-style-type: none"> • розробка індивідуальної схеми фінансування для кожного клієнта; • строк фінансування – до 10 років у різних валютах; • погашення заборгованості здійснюється як за рахунок надходжень від реалізації інвестиційного проекту, так і за рахунок основного бізнесу клієнта.
АТ «ОТП БАНК»	<ul style="list-style-type: none"> • кредит або комбінація термінового кредиту та відновлювальної кредитної лінії для фінансування витрат на запуск проекту та поповнення оборотного капіталу; • мінімальна сума ліміту фінансування – 1 000 000 євро або еквівалент цієї суми в інших валютах (в дол. США та/або гривні); • кредит терміном до 5 років; • участь власними коштами не менше 30%.

*складено авторами на основі джерел [2], [3], [4]

Крім того, фінансування інвестиційних проектів в Україні здійснюють спеціалізовані міжнародні фінансові інститути (МФІ) – це Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) і Міжнародні фінансові корпорації (МФК). МФК може профінансувати до 25%, а ЄБРР до 35% потреб інвестиційного проекту, решту коштів власники проекту повинні шукати з інших джерел. Для отримання такого фінансування висуваються жорсткі вимоги до співвідношення позикового і власного капіталу інвестиційного проекту (потрібно мати власних коштів не менше 30% вартості проекту) та до прозорості репутації власників проекту. Цих вимог достатньо, щоб зробити недоступним фінансування для більшості українських інвестиційних проектів [5].

До основних переваг проектного фінансування за допомогою українського банківського ринку можна віднести: вигідні відсоткові ставки; залучення коштів на довгий термін із можливістю індивідуального гнучкого графіку погашення; можливість надання пільгового періоду погашення кредиту.

Проте існують стримуючі фактори розвитку банківського кредитування інвестиційних проектів в вітчизняній економіці: обмеження НБУ в обсягах інвестування; невелика кількість інвестиційно привабливих проектів і якісних позичальників; відсутність у банків необхідних для економіки обсягів довгострокових ресурсів; складності прогнозування вартості інвестиційного проекту, пов'язані з ризиком зміни цін на ринку та невизначеністю в економіці; тривалі терміни окупності проектів; відсутність ліквідного забезпечення; високий рівень інфляції та девальвація гривні [5]. Також банки здебільшого не розголошують умови своєї участі в проектах, що свідчить про незрілість даного сегменту ринку банківських послуг.

Основними рекомендаціями щодо розвитку банківського проектного фінансування в Україні можуть бути такі:

1. Забезпечення доступності довгострокових інвестиційних кредитів для позичальників шляхом зниження їхньої вартості. Цього можна досягнути завдяки перегляду наявної системи резервування коштів комерційних банків.

2. Запровадження часткового державного відшкодування процентних ставок за довгостроковими інвестиційними кредитами, що спрямовуються у пріоритетні галузі економіки.

3. Поширення практики застосування консорціумного кредитування, яке дозволить мінімізувати проектні ризики, а також уникнути недофінансування проектів через проблеми, пов'язані з ліквідністю кредиторів [6, с.124].

Отже, банківське проектне фінансування є перспективним і ефективним методом організації фінансування інвестиційних проектів. В Україні таке фінансування недостатньо розвинуте, в той час як більш широке застосування банками проектного фінансування дозволило б розширити масштаби інвестиційного кредитування та оптимально розподілити кредитні ризики між учасниками.

Список літератури:

1. Сопільняк А.В. Проектне фінансування: проблеми і перспективи розвитку в Україні // «Молодий вчений». – 2015. – № 2 (17). – С. 70-74.

2. Офіційний сайт АТ «Укрексімбанк». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eximb.com/ukr/corporate/loans/investment/>

3. Офіційний сайт АТ «Райффайзен Банк Аваль». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.aval.ua/corporate/finbizn/invest_fin/projectfin/

4. Офіційний сайт АТ «ОТП Банк». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/big-corporate/products-financing/project-financing.php>

5. Андрос С. В. Банківське кредитування інвестиційних проектів у реаліях фінансового ринку // Економічний вісник НТУУ "КПІ". – 2017. – №14. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108721/103669>

6. Юнко О. М. Банківське проектне фінансування в Україні: проблеми, реалії і перспективи розвитку // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 1. – С. 121-125.

УДК 336.713:330.14

Н. В. Циганова
к. е. н., доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

КОНСОЛІДАЦІЯ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ ТА РЕСУРСНІ МОЖЛИВОСТІ БАНКІВ

Проблема невідповідності ресурсних можливостей окремих банків та банківської системи України в цілому потребам розширеного відтворення на інноваційних засадах усе ще залишається невирішеною. Це проявляється у тому, що ресурсні можливості банків щодо кредитування суб'єктів господарювання, особливо – середньо- та довгострокового, суттєво обмежені. Це стосується усіх складових банківських ресурсів: власних, залучених і запозичених коштів. У суспільства катастрофічно низький рівень довіри до банків, що суттєво перешкоджає не лише формуванню депозитної бази, але й